

Osoitehaavilla täydennetään nykyisiä osoitetietoja

Sisäänkäynti- ja kulkupistetiedot liitetään osaksi valtakunnallisia osoitetietoja uuden Osoitehaavi-palvelun avulla. Oletko jo päivittänyt oman osoitteesi tiedot kuntoon?

KUVA: MARIA VILPPOLA

Osoitehaavia testattiin ensimmäisen kerran toisikäytössä Lempäälän kunnan kanssa keväällä 2019. Palvelumuotoilija Laura Uusitalo seuraa, miten tietojen tallentaminen käyttäjältä sujuu.

SAKERI SAVOLA

Maanmittauslaitos on kehittänyt verkkopalvelun, jolla kerätään nykyistä osoitetietoa täydentävää tietoa sisäänkäynneistä ja kulkupisteistä. Osoitehaavi avattiin käyttöön marraskuussa 2019. Palvelu kehitettiin osana Paikka-tietoalusta-hanketta.

Miksi Osoitehaavia tarvitaan?

Nykyisin osoite annetaan kuntien prosesseissa lähinnä rakennuksille ja tonteille. Usein tarve kuitenkin olisi löytää perille nimenomaan tietylle

sisäänkäynnille. Varsinkin pelastustoiminnassa ja ensihoidossa oikean sisäänkäynnin löytäminen nopeasti on tärkeää. Tämän vuoksi rakennusten ja alueiden osoitetietoa laajennetaan nyt opastavalla tiedolla: sisäänkäynneillä ja esimerkiksi liittymän paikan osoitavilla kulkupisteillä.

Näitä tietoja ei ole nykyisin kattavasti kerättyinä missään järjestelmässä. Yritykset ovat keränneet tarkentavia tietoja jonkin verran, ja niitä on tallennettu myös esimerkiksi OpenStreetMapiin. Sisäänkäynti- ja kulkupistetiedot tarvitaan kuitenkin osaksi valtakunnallisia osoitetietoja. Näin laaja tiedon-

KUVA: MAANMITTAUSLAITOS

Sakeri Savola toimii Maanmittauslaitoksen Osoitetietojen hallinta-projektin vetäjänä. Projektissa mukana myös Paula Ahonen-Rainio.

keruu viranomaistyönä ei vaikuttanut mahdolliselta ainakaan kohtuullisessa ajassa, joten parhaaksi vaihtoehdoksi tunnistettiin joukkoistettu tiedonkeruu. Paras tietohan on usein asukkailla

tai rakennusten sisäänkäynnit muuten tuntevilla.

Palvelun kehittäminen alkoi Maanmittauslaitoksella vuonna 2018 ja keväällä 2019 oltiin valmiina pilotoimaan palvelua Lempäälän kunnan alueella. Palautteiden perusteella sovelusta ja siihen liittyvää ohjeistusta kehitettiin. Erityisesti kulkupiste uutena käsitteenä vaati selkeää määrittelyä ja ohjeistusta. Osoitehaavi avattiin valtakunnallisesti beta-statuksella, ja palvelua kehitetään edelleen. Beta-vaiheessa tallennetut tiedot kuitenkin säilyvät ja tulevat oikeaan käyttöön.

Osoitehaaviin tallennettavat sisäänkäynti- ja kulkupistetiedot linkittyvät virallisiin osoitetietoihin. Tällä hetkellä osoitetiedot ladataan Osoitehaaviin pääosin Väestötietojärjestelmästä. Tampereen kaupunki on ensimmäisenä pilottikuntana tuonut osoitetietonsa valmisteilla olevan uuden osoitetietojärjestelmän koontitietokantaan, ja siten ne näkyvät myös Osoitehaavissa. Muidenkin kuntien ajantasaisemmat osoitetiedot saadaan Osoitehaaviin ja muuhunkin valtakunnalliseen käyttöön sitä mukaa, kun kunnat tuovat aineistonsa järjestelmään.

Palautekanava osoitetiedoille

Sisäänkäynti- ja kulkupistetietojen lisäksi Osoitehaaviin voi tallentaa kuvia taloyhtiöiden ja muiden rakennuskompleksien opastauluista. Opastaulujen kuvat on tarkoitettu erityisesti pelastusviranomaisille, jotka voivat niiden avulla tutustua piha-alueen reitteihin jo matkalla kohteeseen. Käyttäjät voivat myös lähettää Osoitehaavin kautta palautetta puuttuvista ja virheellisistä osoitetiedoista. Palautteet käsitellään Maanmittauslaitoksessa ja lähetetään tarvittaessa tiedoksi kunnille, jotka voivat korjata tiedot omiin järjestelmiinsä. Helpon palautekanavan toivotaan osaltaan parantavan osoitetietojen laatua.

Palvelussa on käytössä suomi.fi-tunnistus, jotta mahdollisiin väärinkäyttöksiin on helpompi puuttua. Osoi-

tiedon yhteyteen tallennetaan vain tieto käyttäjän roolista, jonka avulla tiedon käyttäjät voivat arvioida tietojen luotettavuutta. Kunta voi halutessaan ottaa itselleen aktiivisen roolin hakeamalla valtuutetun käyttäjän oikeuksia Osoitehaaviin, jolloin kunnan edustaja voi esimerkiksi vahvistaa tallennetut tiedot. Kansalaiskäyttäjät eivät voi muokata valtuutetun käyttäjän tallentamia tai vahvistamia pisteitä. Vaikka kunta ei hakisikaan valtuutusta, ainakin kunnan omien rakennusten tiedot kannattaa tallentaa Osoitehaaviin.

Enemmän tietoa, enemmän hyödyntämismahdollisuuksia

Osoitehaavin ja laajemmin osoitetietojärjestelmän kehittämisessä on pyritty ottamaan huomioon erityisesti viranomaisten, kuten Hätäkeskuksen, ensihoidon, pelastustoimen ja poliisin tarpeet. Merkittäviä hyötyjä voi kuitenkin syntyä myös esimerkiksi logistiikassa. Pistesijainnin lisäksi Osoitehaaviin tallennetaan esimerkiksi sisäänkäynnin tunnus ja tyyppi sekä kulkupisteen tyyppi ja kulkurajoitus.

Näiden perustietojen päälle voidaan rakentaa erilaisiin käyttötarpeisiin räätälöityjä sovelluksia. Mahdollisuudet riippuvat pitkälti siitä, miten kattavasti sisäänkäynti- ja kulkupistetietoja saadaan kerättyä. Tietojen tallentamisesta on pyritty tekemään mahdollisimman helppoa, jotta kuka tahansa voi osallistua talkoisiin tallentamalla esimerkiksi oman kotinsa lisäksi myös naapuriosoitteiden tiedot. Tulevaisuudessa palvelun käyttöä tullaan edistämään myös erilaisilla kampanjoilla.

Osoitehaavilla kerätyt tiedot tulevat saataville Paikkatietoalustan palveluiden kautta. Ensimmäiset beta-rajapintapalvelut on tarkoitus saada julki ja käyttäjien arvioitavaksi myöhemmin tänä vuonna. Osoitehaavi löytyy osoitteesta www.osoitehaavi.fi.

OSOITTEET KUNTOON SUOMESSA

- Osoitetietojen hallinnan parantamiseen tähtäävä työ aloitettiin Paikkatietoalustahankkeessa vuonna 2017.
- Paikkatietoalustan osoiteosahankkeessa aloitettiin uuden valtakunnallisen osoitetietojärjestelmän rakentaminen. Sen osana kehitettiin myös Osoitehaavi osoitetietojen tarkentamista varten.
- Hankkeessa kehitettiin myös muun muassa osoitetiedon käsitelmä ja tekninen ympäristö osoitetietojen hallintaan.
- Osoitetietoihin liittyvä työ jatkuu Maanmittauslaitoksessa tänäkin vuonna.
- Tänä vuonna pyritään erityisesti varmistamaan luotujen toimintamallien ja teknisten ratkaisujen toimivuus yhdessä sidosryhmien kanssa.

Sakeri Savola toimii projektipäällikkönä Osoitetietojen hallinta -projektissa Maanmittauslaitoksella.
ETUNIMI.SUKUNIMI@
MAANMITTAUSLAITOS.FI